Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 25. februára 2025 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Dominantné postavenie – Článok 102 ZFEÚ – Digitálne trhy – Digitálna platforma – Odmietnutie podniku v dominantnom postavení, ktorý vyvinul digitálnu platformu, umožniť prístup k nej tretiemu podniku, ktorý vyvinul aplikáciu, zabezpečením interoperability uvedenej platformy a tejto aplikácie – Posúdenie nevyhnutnosti prístupu k digitálnej platforme – Účinky vytýkaného konania – Objektívne odôvodnenie – Nevyhnutnosť, aby podnik v dominantnom postavení vyvinul šablónu pre kategóriu aplikácií s cieľom umožniť prístup – Definícia relevantného nadväzujúceho trhu“

Vo veci C-233/23,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko) zo 7. apríla 2023 a doručený Súdnemu dvoru 13. apríla 2023, ktorý súvisí s konaním:

Alphabet Inc.,

Google LLC,

Google Italy Srl

proti

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

za účasti:

ENEL X Italia Srl,

ENEL X Way Srl,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, predsedovia komôr F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos, I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún, S. Rodin, A. Kumin, N. Jääskinen a D. Gratsias, sudcovia E. Regan, I. Ziemele a O. Spineanu-Matei (spravodajkyňa),

generálna advokátka: L. Medina,

* Jazyk konania: taliančina.

tajomník: C. Di Bella, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 23. apríla 2024,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Alphabet Inc., Google LLC a Google Italy Srl, v zastúpení: N. Latronico, M. Siragusa a M. Zotta, avvocati, a A. Lamadrid de Pablo, abogado,

– Enel X Italia Srl a Enel X Way Srl, v zastúpení: F. Cintioli a G. Lo Pinto, avvocati,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci L. Fiandaca a F. Sclafani, avvocati dello Stato,

– grécka vláda, v zastúpení: V. Baroutas a K. Boskovits, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: G. Conte a C. Sjödin, splnomocnení zástupcovia,

– Dozorný úrad EZVO, v zastúpení: C. Simpson a M. Sánchez Rydelski, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní z 5. septembra 2024,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 102 ZFEÚ.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami Alphabet Inc., Google LLC a Google Italy Srl na jednej strane a Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Úrad na ochranu hospodárskej súťaže a trhu, Taliansko) (ďalej len „AGCM“) na druhej strane vo veci rozhodnutia tohto úradu sankcionovať uvedené spoločnosti za porušenie článku 102 ZFEÚ, pretože odmietli umožniť interoperabilitu aplikácie vyvinutej tretím podnikom s cieľom poskytovať služby spojené s nabíjaním elektrických motorových vozidiel, s digitálnou platformou Android Auto (ďalej len „Android Auto“), ponúkanou uvedenými spoločnosťami.

Právny rámec

3 V článku 102 ZFEÚ sa stanovuje:

„Akékoľvek zneužívanie dominantného postavenia na vnútornom trhu či jeho podstatnej časti jedným alebo viacerými podnikateľmi sa zakazuje ako nezlučiteľné s vnútorným trhom, ak sa tým môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

Takéto zneužívanie môže zahŕňať najmä:

a) priame alebo nepriame vynucovanie neprimeraných nákupných alebo predajných cien alebo iných obchodných podmienok;

b) obmedzovanie výroby, odbytu alebo technického rozvoja na úkor spotrebiteľov;

c) uplatňovanie nerovnakých podmienok voči obchodným partnerom pri rovnakých plneniach, čím ich v hospodárskej súťaži znevýhodňujú;

d) podmieňovanie uzatvárania zmlúv prijatím dodatočných záväzkov, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

4 Google je dcérskou spoločnosťou spoločnosti Alphabet, ktorá kontroluje spoločnosť Google Italy so sídlom v Taliansku.

5 Google vyvinula operačný systém Android OS pre mobilné zariadenia od rôznych výrobcov. Tento systém, ktorý je k dispozícii na základe licencie „open source“, sa v zásade môže používať bezplatne a meniť bez toho, aby bolo potrebné povolenie.

6 Platforma Android Auto, spustená spoločnosťou Google v roku 2015, bola vyvinutá pre mobilné zariadenia fungujúce s operačným systémom Android OS, aby ich používatelia mali prístup k aplikáciám nachádzajúcich sa v týchto zariadeniach priamo na obrazovke informačno-zábavného systému motorového vozidla.

7 S cieľom zabezpečiť interoperabilitu každej aplikácie s Android Auto a vyhnúť sa zdĺhavým a nákladným individuálnym testom na tento účel Google ponúka riešenia pre celé kategórie aplikácií vo forme „templates“ (šablóny) pre akékoľvek riešenie interoperability (ďalej len „šablóna“). Tieto šablóny umožňujú tretím stranám vytvárať verzie ich vlastných aplikácií, ktoré sú kompatibilné s Android Auto. Koncom roka 2018 boli šablóny k dispozícii iba pre multimediálne aplikácie a aplikácie na odosielanie správ. S cieľom uspokojiť potreby používateľov navigačných aplikácií Google tiež vyvinula alebo získala mapové a navigačné aplikácie, konkrétne Google Maps a Waze, ktoré sú kompatibilné so systémom Android Auto. Okrem toho Google v niektorých prípadoch umožnila vývojárom tretích strán vyvíjať personalizované aplikácie, ak neexistovala vopred definovaná šablóna.

8 Spoločnosť ENEL X Italia Srl je súčasťou skupiny Enel, ktorá prevádzkuje viac ako 60 % nabíjacích staníc dostupných pre elektrické motorové vozidlá v Taliansku a poskytuje služby súvisiace s takýmto nabíjaním.

9 V máji 2018 Enel X Italia spustila aplikáciu JuicePass, ktorá je dostupná pre používateľov mobilných zariadení fungujúcich s operačným systémom Android OS a je možné stiahnuť si ju z Google Play. Táto aplikácia ponúka rad funkcií na nabíjanie elektrických motorových vozidiel. Konkrétne ich používateľom umožňuje vyhľadávať a rezervovať nabíjacie stanice na mape, preniesť vyhľadávanie do aplikácie Google Maps, aby umožnila navigáciu k vybranej nabíjacej stanici, a tiež spustiť, prerušiť a sledovať nabíjanie a príslušnú platbu.

10 V septembri 2018 Enel X Italia požiadala Google, aby prijala opatrenia potrebné na zabezpečenie interoperability JuicePass s Android Auto, čo Google odmietla z dôvodu, že multimediálne aplikácie a aplikácie na odosielanie správ sú jediné aplikácie tretích strán kompatibilné s Android Auto. V nadväznosti na novú žiadosť spoločnosti Enel X Italia, ktorú táto spoločnosť podala

v decembri 2018, Google v januári 2019 opätovne odmietla prijať tieto opatrenia z bezpečnostných dôvodov a z dôvodu potreby racionálneho pridelenia zdrojov potrebných na vytvorenie novej šablóny.

11 Dňa 12. februára 2019 sa Enel X Italia obrátila na AGCM, pričom tvrdila, že konanie spoločnosti Google spočívajúce v neoprávnenom odmietnutí umožniť použitie aplikácie JuicePass prostredníctvom Android Auto predstavuje porušenie článku 102 ZFEÚ.

12 V októbri 2020 Google uverejnila šablónu na vytváranie experimentálnych verzií aplikácií na nabíjanie elektrických motorových vozidiel kompatibilných s Android Auto.

13 Rozhodnutím z 27. apríla 2021 AGCM dospel k záveru, že konanie spoločnosti Google, ktoré podľa tohto orgánu spočívalo v marení a odďaľovaní sprístupnenia aplikácie JuicePass v systéme Android Auto, predstavuje zneužitie dominantného postavenia v zmysle článku 102 ZFEÚ. Tento orgán nariadil spoločnosti Google najmä uverejniť konečnú verziu šablóny na vývoj aplikácií na nabíjanie elektrických motorových vozidiel a vyvinúť prípadné funkcie, ktoré Enel X Italia označila za kľúčové a ktoré v tejto verzii chýbajú. Uvedený orgán tiež uložil spoločnostiam Alphabet, Google a Google Italy spoločne a nerozdielne pokutu vo výške 102 084 433,91 eura.

14 Tieto spoločnosti podali proti rozhodnutiu AGCM žalobu na Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd pre Lazio, Taliansko), ktorý ju v celom rozsahu zamietol.

15 Uvedené spoločnosti podali proti tomuto rozsudku odvolanie na Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko), ktorý je vnútroštátnym súdom.

16 Tento súd uvádza, že Google podľa AGCM v odpovedi na žiadosť spoločnosti Enel X Italia neposkytla vhodné IT riešenia, a tým neodôvodnene marila a odďaľovala dostupnosť aplikácie JuicePass v systéme Android Auto. Tento súd spresňuje, že AGCM usúdil, že správanie spoločnosti Google z dôvodu jej dominantného postavenia je významné, pokiaľ ide o ochranu hospodárskej súťaže a dynamiku trhu, keďže Google zohráva ústrednú úlohu konkrétne pri umožňovaní prístupu profesionálnych používateľov, v tomto prípade vývojárov, k verejnosti zloženej z koncových používateľov aplikácií. Najmä druhy a konkrétne vlastnosti aplikácií, ktoré môžu byť zverejnené v systéme Android Auto, ako aj čas vymedzenia a poskytnutia potrebných programovacích nástrojov, závisia výlučne od spoločnosti Google.

17 Vnútroštátny súd tiež uvádza, že podľa AGCM existuje skutočná hospodárska súťaž medzi aplikáciami Google Maps a JuicePass, pretože tieto dve aplikácie ponúkajú vyhľadávacie a navigačné služby týkajúce sa nabíjacích staníc pre elektrické motorové vozidlá. Podľa AGCM tiež existuje potenciálna hospodárska súťaž medzi uvedenými aplikáciami, pretože JuicePass ponúka funkcie, ktoré sú nové, ale v budúcnosti môžu byť začlenené do Google Maps. Tento súd dodáva, že AGCM usúdil, že vzhľadom na čiastočné prekrývanie sa týchto aplikácií a integráciu aplikácie Google Maps do systému Android Auto, zatiaľ čo aplikácia JuicePass z neho bola vylúčená, treba odmietnutie spoločnosti Google vnímať v kontexte odmietnutia interoperability, čo je to isté ako odmietnutie uzavrieť zmluvu, ktoré viedlo k porušeniu zásady rovnosti podmienok hospodárskej súťaže, vyplývajúcemu z poskytnutia nespravodlivej výhody v prospech aplikácie spoločnosti Google na úkor aplikácie jedného z jej konkurentov.

18 Alphabet, Google a Google Italy pred vnútroštátnym súdom najmä tvrdia, že AGCM nesprávne preskúmal podmienky umožňujúce posúdiť, či má odmietnutie poskytnutia zneužívajúcu povahu, a v podstate tomuto orgánu vytýkajú, že nevykonal analýzu nevyhnutnosti prístupu k Android Auto pre aplikáciu JuicePass. Tvrdia tiež, že správanie spoločnosti Google bolo opodstatnené na základe objektívnych a legitímnych dôvodov.

19 Okrem toho tieto spoločnosti uvádzajú, že vzhľadom na to, že správanie, ktoré sa im vytýka, sa týka prístupu k Android Auto, bolo na konštatovanie zneužitia dominantného postavenia potrebné vymedziť relevantný trh, na ktorom Android Auto pôsobí, a konštatovať, že táto aplikácia bola na tomto trhu dominantná. Navyše sa domnievajú, že AGCM neidentifikoval relevantný nadväzujúci trh ani dominantné postavenie spoločnosti Google na tomto trhu, ale len identifikoval „konkurenčné prostredie“, v ktorom by navigačné aplikácie konkurovali aplikáciám na nabíjanie elektrických motorových vozidiel, bez toho, aby vykonal analýzu potrebnú na vyvodenie záveru, že takéto „konkurenčné prostredie“ predstavuje relevantný trh z hľadiska práva hospodárskej súťaže. Nakoniec tvrdia, že nemožno tvrdiť, že medzi Google Maps a JuicePass existuje konkurenčný vzťah.

20 Vnútroštátny súd uvádza, že vzhľadom na účinky, ktoré môže mať správanie spoločnosti Google v konkrétnom hospodárskom odvetví, do ktorého patrí, môže toto správanie predstavovať zneužívajúce odmietnutie poskytnutia a porušiť článok 102 ZFEÚ.

21 Vnútroštátny súd poukazuje na to, že Google dominuje na trhu prostredníctvom operačného systému Android OS a Google Play, pričom Android Auto je len vývojovým článkom tohto operačného systému pre informačno-zábavný systém motorového vozidla. Prístup k Android Auto sa zdá byť „nevyhnutný“ na to, aby Enel X Italia mohla ponúknuť koncovým používateľom ľahko a bezpečne použiteľné aplikácie, keď títo používatelia vedú takéto vozidlo. V tejto súvislosti nemožno prehliadať rýchly vývoj v digitálnom sektore, ktorý môže smerovať k tomu, že výrobky alebo služby pôvodne určené len na uľahčenie používania už existujúcich tovarov sa budú považovať za „nevyhnutné“.

22 Podľa vnútroštátneho súdu by správanie spoločnosti Google potenciálne mohlo odstrániť hospodársku súťaž na trhu. Vzhľadom na vlastnosti digitálnych trhov by totiž bolo možné tvrdiť, že ak by nebol aplikácii JuicePass umožnený prístup do systému Android Auto, táto aplikácia by prestala byť pre spotrebiteľov zaujímavá a takéto správanie by mohlo viesť k tomu, že by používatelia nemohli využívať lepší produkt, po ktorom existuje potenciálny dopyt. Okrem toho sa nezdá vylúčené, že existujúca generická aplikácia, konkrétne Google Maps, môže mať aj špecifické funkcie JuicePass. Navyše odmietnutie spoločnosti Enel X Italia zo strany spoločnosti Google sa nezdá byť podložené skutočnými objektívnymi odôvodneniami.

23 Vnútroštátny súd preto na účely rozhodnutia o spore, ktorý prejednáva, považuje za potrebné objasniť výklad článku 102 ZFEÚ, a najmä judikatúry vyplývajúcej z rozsudku z 26. novembra 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), týkajúceho sa odmietnutia prístupu k infraštruktúre podniku v dominantnom postavení. V tejto súvislosti sa tento súd domnieva, že uvedená judikatúra sa nezdá byť priamo uplatniteľná v prejednávanej veci, a kladie si otázku, či osobitosti fungovania digitálnych trhov odôvodňujú odchýlenie sa od podmienok stanovených v tomto rozsudku v podobnej situácii, o akej rozhoduje, alebo prinajmenšom ich flexibilný výklad. Uvedený súd má tiež pochybnosti, pokiaľ ide o spôsob, akým majú orgány hospodárskej súťaže definovať relevantné trhy v prípade odmietnutia prístupu, o aký ide vo veci samej.

24 Za týchto okolností Consiglio di Stato (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa požiadavka nevyhnutnosti výrobku, ktorého dodanie bolo odmietnuté, vykladať na účely článku 102 ZFEÚ v tom zmysle, že prístup musí byť nevyhnutný na vykonávanie danej činnosti na susednom trhu, alebo postačuje, že prístup je nevyhnutný na pohodlnejšie používanie výrobkov alebo služieb ponúkaných spoločnosťou žiadajúcou o prístup, najmä ak výrobok, ktorý je predmetom odmietnutia, má v podstate za úlohu uľahčiť a spohodlniť používanie existujúcich výrobkov alebo služieb?

2. Je možné v súvislosti so správaním klasifikovaným ako odmietnutie dodania konštatovať zneužívajúce správanie v zmysle článku 102 ZFEÚ v kontexte, v ktorom napriek neexistencii prístupu k požadovanému výrobku i) spoločnosť žiadajúca o prístup už pôsobila na trhu a naďalej na ňom rástla počas obdobia údajného zneužívania a ii) iné hospodárske subjekty, ktoré konkurujú spoločnosti žiadajúcej o prístup k výrobku, naďalej pôsobili na trhu?

3. Má sa článok 102 ZFEÚ v súvislosti so zneužívaním spočívajúcim v odmietnutí prístupu k údajne nevyhnutnému výrobku alebo službe vykladať v tom zmysle, že neexistencia výrobku alebo služby v čase žiadosti o dodanie by sa mala brať do úvahy ako objektívne odôvodnenie samotného odmietnutia, alebo je orgán pre hospodársku súťaž povinný aspoň vykonať na základe objektívnych faktorov analýzu času, ktorý podnik v dominantnom postavení potrebuje na vývoj výrobku alebo služby, ku ktorým sa požaduje prístup, alebo je namiesto toho potrebné, aby podnik v dominantnom postavení vzhľadom na zodpovednosť, ktorú na trhu nesie, mal povinnosť informovať žiadateľa o čase potrebnom na vývoj výrobku?

4. Má sa článok 102 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že od podniku v dominantnom postavení, ktorý má kontrolu nad digitálnou platformou, sa môže vyžadovať, aby upravil svoje výrobky alebo vyvinul nové s cieľom umožniť tým, ktorí o to požiadajú, prístup k týmto výrobkom? Vyžaduje sa v tomto prípade od podniku v dominantnom postavení, aby vzal do úvahy všeobecné potreby trhu alebo potreby jednotlivej spoločnosti žiadajúcej o prístup k údajne nevyhnutnému vstupu, alebo aspoň vzhľadom na osobitnú zodpovednosť, ktorú na trhu nesie, musí tento podnik stanoviť objektívne kritériá na preskúmanie žiadostí, ktoré sú mu adresované, a na určenie poradia priority?

5. Má sa článok 102 ZFEÚ v súvislosti so zneužívaním spočívajúcim v odmietnutí poskytnúť prístup k údajne nevyhnutnému výrobku alebo službe vykladať v tom zmysle, že od orgánu pre hospodársku súťaž sa vyžaduje, aby najprv vymedzil a určil relevantný nadväzujúci trh ovplyvnený zneužívaním, a môže ísť aj o trh, ktorý je len potenciálny?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

25 ENEL X Italia sa domnieva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný z dôvodu, že odpoveď Súdneho dvora na položené otázky nie je nevyhnutná na vyriešenie sporu vo veci samej. Vnútroštátny súd si už podľa nej v skutočnosti vytvoril názor na to, ako má postupovať, a nepožaduje, aby Súdny dvor rozptýlil pochybnosti o výklade článku 102 ZFEÚ, ale aby prijal rozhodnutie, ktoré by tento názor potvrdilo a mohlo slúžiť ako referencia v budúcich konaniach, v ktorých sa budú klásť rovnaké otázky ako v konaní vo veci samej.

26 Podľa ustálenej judikatúry v rámci spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý nesie zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak nevyhnutnosť podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania na účely prijatia svojho rozsudku, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto, pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť [rozsudok zo 4. októbra 2024, Bezirkshauptmannschaft Landeck (Pokus o prístup k osobným údajom uloženým v mobilnom telefóne), C-548/21, EU:C:2024:830, bod 46 a citovaná judikatúra].

27 Z uvedeného vyplýva, že pri prejudiciálnej otázke týkajúcej sa práva Únie platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o takejto otázke len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad alebo posúdenie platnosti právneho predpisu Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na poskytnutie užitočnej odpovede na otázku, ktorá mu bola položená [rozsudok zo 4. októbra 2024, Bezirkshauptmannschaft Landeck (Pokus o prístup k osobným údajom uloženým v mobilnom telefóne), C-548/21, EU:C:2024:830, bod 47 a citovaná judikatúra].

28 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že na jednej strane sa spor vo veci samej týka uplatnenia článku 102 ZFEÚ z dôvodu, že Google odmietla vyhovieť žiadosti, ktorú jej adresoval tretí podnik s cieľom umožniť interoperabilitu aplikácie, ktorú vyvinul, s digitálnou platformou vyvinutou spoločnosťou Google, a na druhej strane sa vnútroštátny súd pýta na výklad článku 102 ZFEÚ v prípade takéhoto odmietnutia. Otázky tohto súdu sa v podstate týkajú po prvé pojmu „nevyhnutnosť“ prístupu k výrobku alebo službe, ktorých dodanie alebo poskytnutie boli odmietnuté, po druhé problému dôsledkov správania vytýkaného podniku v dominantnom postavení, po tretie pojmu „objektívne odôvodnenie“ a prípadných povinností tohto podniku, a napokon definície trhu, na ktorom by mohli vzniknúť protisúťažné účinky.

29 V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sú okrem toho uvedené aj presné dôvody, ktoré viedli vnútroštátny súd k tomu, aby si kládol otázky v súvislosti s výkladom článku 102 ZFEÚ a považoval za potrebné položiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky.

30 Za týchto okolností nie je zjavné, že by požadovaný výklad článku 102 ZFEÚ nemal nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej alebo že by nastolený problém mal hypotetickú povahu.

31 Okrem toho treba uviesť, ako je v podstate pripomenuté v bode 18 odporúčaní pre vnútroštátne súdy pri podávaní návrhov na začatie prejudiciálneho konania (Ú. v. EÚ C, C/2024/6008), ktorého znenie je v tejto súvislosti rovnaké ako znenie bodu 18 odporúčaní uverejnených v roku 2019 (Ú. v. EÚ C 380, 2019, s. 1), že formulácia určitých úvah vnútroštátnym súdom, pokiaľ ide o odpovede na položené otázky, nespochybňuje prípustnosť týchto otázok.

32 Návrh na začatie prejudiciálneho konania je teda prípustný.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

33 Podľa ustálenej judikatúry v rámci spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prislúcha Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorá mu bola predložená. Z tohto pohľadu Súdnemu dvoru prináleží v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré sú mu položené. V tejto súvislosti je jeho úlohou zistiť zo všetkých skutočností, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, ustanovenia práva Únie, ktoré si so zreteľom na predmet sporu vyžadujú výklad [rozsudok z 30. apríla 2024, M. N. (EncroChat), C-670/22, EU:C:2024:372, bod 78 a citovaná judikatúra].

34 V prejednávanej veci, ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vnútroštátny súd vychádza z predpokladu, že Android Auto je infraštruktúra v digitálnom odvetví a že ku dňu, ku ktorému došlo k správaniu, ktoré sa žalobkyniam vo veci samej vytýka a ktoré spočíva v odmietnutí umožniť interoperabilitu aplikácie vyvinutej tretím podnikom s Android Auto, mala Google dominantné postavenie na trhu, do ktorého Android Auto patrí. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v rámci konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré je založené na jasnom rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, má výlučne vnútroštátny súd právomoc zistiť a posúdiť skutkový stav sporu vo veci samej [rozsudok z 18. apríla 2024, Heureka Group (Online porovnávače cien), C-605/21, EU:C:2024:324, bod 66 a citovaná judikatúra].

35 Z tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania tiež vyplýva, že vnútroštátny súd sa pýta, či vzhľadom na osobitosti fungovania digitálnych trhov, ktorých sa týka situácia, o akú ide vo veci samej, a vzhľadom na funkciu digitálnej platformy, akou je Android Auto, nie je odôvodnené vylúčiť alebo aspoň flexibilne vykladať podmienky uvedené najmä v rozsudku z 26. novembra 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), s cieľom uplatniť článok 102 ZFEÚ na správanie spočívajúce v odmietnutí dominantného podniku, ktorý vyvinul digitálnu platformu, umožniť na žiadosť tretieho podniku prístup k tejto platforme zabezpečením interoperability tejto platformy s aplikáciou vyvinutou tretím podnikom, teda v podstate v odmietnutí zabezpečiť interoperabilitu uvedenej platformy s touto aplikáciou.

36 Treba teda konštatovať, že svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 102 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že odmietnutie podniku v dominantnom postavení, ktorý vyvinul digitálnu platformu, zabezpečiť na žiadosť tretieho podniku interoperabilitu tejto platformy s aplikáciou vyvinutou týmto tretím podnikom, môže predstavovať zneužitie dominantného postavenia, hoci uvedená platforma nie je nevyhnutná na obchodné využívanie uvedenej aplikácie na nadväzujúcom trhu, ale môže spôsobiť, že táto aplikácia bude pre spotrebiteľov atraktívnejšia.

37 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 102 ZFEÚ zakazuje, v prípade, že to môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, aby jeden alebo viacero podnikov zneužívalo dominantné postavenie na vnútornom trhu alebo na jeho podstatnej časti. Cieľom tohto článku je zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže na úkor všeobecného záujmu, jednotlivých podnikov a spotrebiteľov sankcionovaním správania podnikov v dominantnom postavení, ktoré obmedzuje hospodársku súťaž na základe kvality, a teda môže spôsobiť priamu škodu podnikom a spotrebiteľom, alebo ktoré bráni takejto hospodárskej súťaži alebo ju narúša, a preto im môže spôsobiť nepriamu škodu [rozsudok z 10. septembra 2024, Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping), C-48/22 P, EU:C:2024:726, bod 87 a citovaná judikatúra].

38 Takýmto správaním je konanie, ktoré na trhu, kde je miera hospodárskej súťaže už oslabená práve z dôvodu prítomnosti jedného alebo viacerých podnikov v dominantnom postavení, bráni udržaniu stupňa hospodárskej súťaže, ktorý na trhu existuje, alebo rozvoju tejto hospodárskej súťaže prostredníctvom použitia iných prostriedkov než tých, ktorými sa riadi hospodárska súťaž medzi podnikmi na základe kvality [rozsudok z 10. septembra 2024, Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping), C-48/22 P, EU:C:2024:726, bod 88 a citovaná judikatúra].

39 Pokiaľ ide o praktiky spočívajúce v odmietnutí prístupu k infraštruktúre, ktorú dominantný podnik vyvinul pre potreby svojej vlastnej činnosti a vlastní ju, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že takéto odmietnutie môže predstavovať zneužitie dominantného postavenia nielen pod podmienkou, že toto odmietnutie by mohlo vylúčiť akúkoľvek hospodársku súťaž na relevantnom trhu zo strany žiadateľa o prístup, pričom by nemohlo byť objektívne odôvodnené, ale aj vtedy, ak by samotná infraštruktúra bola nevyhnutná pre výkon činnosti tohto žiadateľa o prístup v tom zmysle, že by za ňu neexistovala žiadna skutočná alebo potenciálna náhrada [pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. novembra 1998, Bronner, C-7/97, EU:C:1998:569, bod 41, ako aj z 10. septembra 2024, Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping), C-48/22 P, EU:C:2024:726, bod 89 a citovanú judikatúru].

40 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že uloženie týchto podmienok v bode 41 rozsudku z 26. novembra 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), bolo odôvodnené okolnosťami tejto veci, pričom tieto okolnosti spočívali v tom, že dominantný podnik odmietol poskytnúť konkurentovi prístup k infraštruktúre, ktorú vyvinul pre potreby svojej vlastnej činnosti, a nešlo o nijaké iné správanie [rozsudky z 25. marca 2021, Deutsche Telekom/Komisia, C-152/19 P, EU:C:2021:238, bod 45, ako aj z 10. septembra 2024, Googlea Alphabet/Komisia (Google Shopping), C-48/22 P, EU:C:2024:726, bod 90 a citovaná judikatúra].

41 Konštatovanie, že dominantný podnik zneužil svoje postavenie z dôvodu, že odmietol uzavrieť zmluvu s konkurentom, má totiž za následok, že tento podnik je nútený uzavrieť zmluvu s týmto konkurentom. Takáto povinnosť pritom významne zasahuje do zmluvnej slobody a do práva podniku v dominantnom postavení vlastniť majetok, keďže podnik, hoci aj v dominantnom postavení, môže v zásade slobodne odmietnuť uzavrieť zmluvu a využívať infraštruktúru, ktorú vyvinul pre svoje vlastné potreby [rozsudky z 25. marca 2021, Deutsche Telekom/Komisia, C-152/19 P, EU:C:2021:238, bod 46, ako aj z 10. septembra 2024, Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping), C-48/22 P, EU:C:2024:726, bod 91].

42 Okrem toho, hoci určenie zodpovednosti podniku za zneužívanie dominantného postavenia z dôvodu odmietnutia uzavrieť zmluvu s konkurentom má z krátkodobého hľadiska za následok podporu hospodárskej súťaže, z dlhodobého hľadiska je na druhej strane vo všeobecnosti priaznivé pre rozvoj hospodárskej súťaže a v záujme spotrebiteľov umožniť spoločnosti, aby infraštruktúru, ktorú vyvinula pre potreby svojej činnosti, využívala len ona sama. Keby sa totiž prístup k výrobnému, nákupnému alebo distribučnému zariadeniu umožnil príliš ľahko, konkurenti by neboli motivovaní vyvinúť konkurenčné zariadenia. Navyše dominantný podnik by bol menej náchylný investovať do efektívnych infraštruktúr, ak by mohol byť na základe jednoduchej žiadosti svojich konkurentov nútený rozdeliť si s nimi zisk vyplývajúci z jeho vlastných investícií (pozri v tomto zmysle rozsudky z 25. marca 2021, Deutsche Telekom/Komisia, C-152/19 P, EU:C:2021:238, bod 47, a z 25. marca 2021, Slovak Telekom/Komisia, C-165/19 P, EU:C:2021:239, bod 47).

43 Uplatnenie podmienok pripomenutých v bode 39 tohto rozsudku za predpokladu, že podnik v dominantnom postavení vyvinul infraštruktúru, ktorú vlastní, pre potreby svojej vlastnej činnosti, je preto odôvodnené, ako to v podstate zdôraznila generálna advokátka v bode 30 svojich návrhov, najmä potrebou zachovať motiváciu podnikov v dominantnom postavení investovať do vývoja kvalitných výrobkov alebo služieb v záujme spotrebiteľov.

44 Naopak, ako uviedla generálna advokátka v bode 35 svojich návrhov, ak dominantný podnik vyvinul infraštruktúru nielen pre potreby svojej vlastnej činnosti, ale aj s cieľom umožniť využívanie tejto infraštruktúry tretími podnikmi, podmienka stanovená Súdnym dvorom v bode 41 rozsudku z 26. novembra 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), týkajúca sa nevyhnutnosti uvedenej infraštruktúry na výkon činnosti žiadateľa o prístup v tom zmysle, že neexistuje žiadna skutočná alebo potenciálna náhrada za túto infraštruktúru, sa neuplatní.

45 V takom prípade totiž ani zachovanie zmluvnej slobody a vlastníckeho práva podniku v dominantnom postavení, ani potreba zachovať motiváciu investovať do vývoja kvalitných výrobkov alebo služieb neodôvodňujú, aby odmietnutie poskytnúť prístup tretiemu podniku k predmetnej infraštruktúre bolo kvalifikované ako zneužívajúce konanie v zmysle článku 102 ZFEÚ len v prípadoch, v ktorých toto odmietnutie znemožňuje tomuto podniku vykonávať svoju činnosť rozvíjaním životaschopnej ponuky na susednom trhu.

46 V tejto súvislosti stačí uviesť, že ak podnik v dominantnom postavení vynaložil náklady spojené s rozvojom takejto infraštruktúry nielen pre potreby svojej vlastnej činnosti, ale aj s cieľom, aby táto infraštruktúra mohla byť využívaná tretími podnikmi, požiadavka, aby tento podnik umožnil prístup k uvedenej infraštruktúre tretiemu podniku, podstatne nemení ekonomický model, ktorý viedol k jej rozvoju.

47 Z uvedeného vyplýva, že na účely určenia, či sa podmienky uvedené Súdnym dvorom v bode 41 rozsudku z 26. novembra 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), uplatňujú vo veci týkajúcej sa odmietnutia prístupu k infraštruktúre, je potrebné zistiť, či táto infraštruktúra bola vyvinutá podnikom v dominantnom postavení výlučne pre potreby jeho vlastnej činnosti a je v jeho vlastníctve, alebo či bola vyvinutá s cieľom umožniť jej využívanie tretími podnikmi, o čom svedčí okolnosť, že tento podnik v dominantnom postavení už poskytol takýto prístup tretím podnikom.

48 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že prístup tretích podnikov k Android Auto poskytla Google, ktorá túto digitálnu platformu sprístupnila pre kategórie aplikácií, či dokonca pre špecifické aplikácie, ktoré tieto tretie podniky vyvinuli. Digitálnu platformu, ktorá má umožniť, aby aplikácie vyvinuté najmä tretími osobami a stiahnuté do mobilných zariadení používateľov mohli byť používané v informačno-zábavnom systéme motorových vozidiel, však nemožno považovať za vytvorenú len pre potreby tohto podniku v dominantnom postavení.

49 S výhradou overenia vnútroštátnym súdom sa teda zdá, že Google nevyvinula Android Auto len pre potreby svojej vlastnej činnosti, keďže tretie podniky mali k tejto digitálnej platforme prístup, takže podmienka stanovená Súdnym dvorom v bode 41 rozsudku z 26. novembra 1998, Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569), týkajúca sa nevyhnutnosti pre činnosť žiadateľa o prístup, nie je uplatniteľná na účely preskúmania, či odmietnutie podniku, ktorý vyvinul digitálnu platformu, umožniť prístup tretiemu podniku, ktorý vyvinul aplikáciu, k tejto platforme, a to zabezpečením kompatibility tejto platformy s uvedenou aplikáciou, predstavuje zneužitie dominantného postavenia v zmysle článku 102 ZFEÚ.

50 Z uvedeného vyplýva, že toto odmietnutie môže predstavovať zneužitie dominantného postavenia, hoci táto digitálna platforma nie je nevyhnutná na obchodné využívanie dotknutej aplikácie na nadväzujúcom trhu v tom zmysle, že neexistuje žiadna skutočná alebo potenciálna náhrada za jej používanie prostredníctvom tejto platformy.

51 V takomto prípade, ako v podstate zdôraznila generálna advokátka v bodoch 46 a 48 svojich návrhov, je potrebné vzhľadom na judikatúru uvedenú v bodoch 38 a 39 toho istého rozsudku určiť, či skutočným alebo potenciálnym účinkom odmietnutia podniku v dominantnom postavení, vlastníka dotknutej digitálnej platformy, umožniť prístup na túto platformu tretiemu podniku, ktorý vyvinul aplikáciu, spočívajúci v tom, že zabezpečí interoperabilitu tejto platformy s touto aplikáciou, je vylúčenie, prekážka alebo oneskorenie vývoja na trhu výrobku alebo služby, ktoré aspoň potenciálne konkurujú výrobku alebo službe, ktoré poskytuje alebo môže poskytovať podnik v dominantnom postavení, a či takéto odmietnutie predstavuje konanie, ktoré obmedzuje hospodársku súťaž na základe kvality, čím môže spôsobiť škodu spotrebiteľom.

52 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 102 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že odmietnutie podniku v dominantnom postavení, ktorý vyvinul digitálnu platformu, zabezpečiť interoperabilitu tejto platformy s aplikáciou vyvinutou tretím podnikom na žiadosť tohto podniku, môže predstavovať zneužitie dominantného postavenia, aj keď uvedená platforma nie je nevyhnutná na obchodné využívanie uvedenej aplikácie na nadväzujúcom trhu, ale môže túto aplikáciu pre spotrebiteľov zatraktívniť, ak platforma nebola vyvinutá podnikom v dominantnom postavení len pre potreby jeho vlastnej činnosti.

O druhej otázke

53 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 102 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že skutočnosť, že tak podnik, ktorý vyvinul aplikáciu a požiadal podnik v dominantnom postavení, aby zabezpečil jej interoperabilitu s digitálnou platformou, ktorej je tento dominantný podnik majiteľom, ako aj konkurenti prvého podniku zostali na trhu, na ktorý táto aplikácia patrí, a rozvinuli svoje postavenie na tomto trhu, hoci na tejto platforme nemali takúto interoperabilitu, môže sama osebe naznačovať, že odmietnutie podniku v dominantnom postavení vyhovieť tejto žiadosti nemohlo mať protisúťažné účinky.

54 V tejto súvislosti na to, aby bolo možné v danom prípade dospieť k záveru, že určité správanie treba považovať za „zneužívanie dominantného postavenia“ v zmysle článku 102 ZFEÚ, je v zásade potrebné preukázať, že toto správanie má v dôsledku použitia iných prostriedkov, ako sú tie, ktorými sa riadi hospodárska súťaž medzi podnikmi na základe kvality, skutočný alebo potenciálny účinok spočívajúci v obmedzení tejto hospodárskej súťaže vylúčením rovnako efektívnych konkurenčných podnikov z relevantného trhu alebo trhov alebo znemožnením ich rozvoja na týchto trhoch, pričom môže ísť o trhy, na ktorých existuje dominantné postavenie, ale aj o súvisiace alebo susedné trhy, na ktorých môže toto správanie vyvolať skutočné alebo potenciálne účinky [rozsudok z 10. septembra 2024, Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping), C-48/22 P, EU:C:2024:726, bod 165 a citovaná judikatúra].

55 Kvalifikácia správania podniku v dominantnom postavení ako zneužívajúceho nevyžaduje preukázanie, v prípade správania takéhoto podniku, ktoré smeruje k vylúčeniu jeho konkurentov z relevantného trhu, že svoj výsledok dosiahol, a teda preukázanie konkrétneho účinku vylúčenia na trhu. Cieľom článku 102 ZFEÚ je totiž sankcionovať zneužitie dominantného postavenia na vnútornom trhu alebo na jeho podstatnej časti jedným alebo viacerými podnikmi bez ohľadu na

to, či sa takéto zneužívanie ukázalo ako úspešné alebo nie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. mája 2022, Servizio Elettrico Nazionale a i., C-377/20, EU:C:2022:379, bod 53, ako aj citovanú judikatúru).

56 Orgán hospodárskej súťaže preto môže konštatovať porušenie článku 102 ZFEÚ, keď preukáže, že počas obdobia, keď k predmetnému správaniu dochádzalo, bolo toto správanie za okolností prejednávanej veci spôsobilé obmedziť hospodársku súťaž na základe kvality napriek tomu, že toto správanie nemalo nijaký účinok (rozsudok z 19. januára 2023, Unilever Italia Mkt. Operations, C-680/20, EU:C:2023:33, bod 41).

57 Toto preukázanie sa však v zásade musí zakladať na hmatateľných dôkazoch, ktoré nad rámec jednoduchej hypotézy preukážu skutočnú spôsobilosť predmetnej praktiky vyvolať takéto účinky, pričom existencia pochybností v tejto súvislosti musí byť na prospech podniku, ktorý sa k takýmto praktikám uchýlil (rozsudok z 19. januára 2023, Unilever Italia Mkt. Operations, C-680/20, EU:C:2023:33, bod 42 a citovaná judikatúra).

58 Zachovanie rovnakého stupňa hospodárskej súťaže na dotknutom trhu, či dokonca rozvoj hospodárskej súťaže na tomto trhu totiž nevyhnutne neznamená, že predmetné správanie nemôže vyvolať protisúťažné účinky, keďže takáto neexistencia účinkov by mohla vyplývať z iných príčin a mohla by byť spôsobená najmä zmenami, ku ktorým došlo na relevantnom trhu od začatia uvedeného správania alebo neschopnosťou podniku v dominantnom postavení realizovať stratégiu, ktorá bola dôvodom takéhoto správania (rozsudok z 12. mája 2022, Servizio Elettrico Nazionale a i., C-377/20, EU:C:2022:379, bod 54). Osobitne treba uviesť, že na jednej strane zneužívajúca povaha predmetného správania nemôže závisieť od schopnosti konkurentov zmierniť takéto účinky na relevantnom trhu, a na druhej strane nemožno vylúčiť, že v prípade neexistencie uvedeného správania by sa hospodárska súťaž na tomto trhu mohla ešte viac rozvíjať.

59 V prejednávanej veci okolnosť, na ktorú poukazuje Google, že Enel X Italia a jej konkurenti zachovali svoju prítomnosť na trhu, na ktorý patrí aplikácia JuicePass, alebo že ju dokonca zvýšili, sama osebe neznamená, že odmietnutie spoločnosti Google umožniť prístup k Android Auto nemohlo vyvolať protisúťažné účinky. Táto okolnosť, pokiaľ by bola skutočne preukázaná, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, však môže naznačovať, že správanie spoločnosti Google, o ktoré ide vo veci samej, nemohlo vyvolať údajné účinky vylúčenia.

60 V tejto súvislosti, pokiaľ ide o aplikáciu spojenú so službami nabíjania motorových vozidiel, o akú ide vo veci samej, môžu byť najmä relevantné prípadné dôkazy predložené na preukázanie záujmu, ktorý by aplikácia, akou je JuicePass, obsahujúca najmä funkcie opísané bode 9 tohto rozsudku, mohla mať pre používateľov elektrických motorových vozidiel, a to napriek skutočnosti, že táto aplikácia by sa nemohla používať v informačno-zábavnom systéme týchto vozidiel prostredníctvom Android Auto.

61 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 102 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že skutočnosť, že tak podnik, ktorý vyvinul aplikáciu a požiadal podnik v dominantnom postavení, aby zabezpečil jej interoperabilitu s digitálnou platformou, ktorej je tento dominantný podnik majiteľom, ako aj konkurenti prvého uvedeného podniku, zostali na trhu, na ktorý táto aplikácia patrí, a rozvinuli na ňom svoje postavenie, hoci takúto interoperabilitu nemali k dispozícii, sama osebe nepoukazuje na to, že odmietnutie dominantného podniku vyhovieť tejto žiadosti nemohlo mať protisúťažné účinky. Je

potrebné posúdiť, či toto správanie podniku v dominantnom postavení mohlo brániť zachovaniu alebo rozvoju hospodárskej súťaže na relevantnom trhu, berúc do úvahy všetky relevantné skutkové okolnosti.

O tretej a štvrtej otázke

62 Po prvé z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že Google dostala od spoločnosti Enel X Italia žiadosť o použitie aplikácie, ktorú táto spoločnosť vyvinula, prostredníctvom Android Auto, čo predpokladalo, že Google vyvinie šablónu umožňujúcu zabezpečiť interoperabilitu aplikácií spojených so službami nabíjania elektrických motorových vozidiel s touto platformou. Je síce pravda, ako vysvetlil vnútroštátny súd, že Google následne vyvinula šablónu na vytváranie experimentálnych verzií aplikácií na nabíjanie elektrických motorových vozidiel na použitie v systéme Android Auto, a to po predložení veci AGCM, ale pred prijatím rozhodnutia tohto orgánu. Šablóna pre kategóriu aplikácií spojených so službami nabíjania takýchto vozidiel však v čase žiadosti adresovanej spoločnosti Google neexistovala.

63 Pochybnosti vnútroštátneho súdu, ktoré ho viedli k položeniu tretej a štvrtej otázky, sa preto na účely kvalifikácie predmetného správania ako zneužitia dominantného postavenia v zmysle článku 102 ZFEÚ týkajú vplyvu neexistencie šablóny pre kategóriu aplikácií spojených so službami nabíjania elektrických motorových vozidiel umožňujúcej zabezpečiť interoperabilitu týchto aplikácií s Android Auto ku dňu podania žiadosti o tento prístup, a prípadnej povinnosti takúto šablónu vyvinúť.

64 Po druhé treba uviesť, že poslednou časťou štvrtej otázky sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 102 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že za predpokladu, že podnik v dominantnom postavení je povinný vyvinúť šablónu pre kategóriu aplikácií s cieľom umožniť prístup požadovaný tretím podnikom k digitálnej platforme, ktorú vlastní, a to zabezpečením interoperability medzi dotknutými aplikáciami a touto platformou a vzhľadom na osobitnú zodpovednosť, ktorú má tento dominantný podnik na trhu, musí tento podnik v prípade viacerých žiadostí o prístup pochádzajúcich od tretích podnikov stanoviť objektívne kritériá na ich preskúmanie a na určenie ich poradia.

65 Ani z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ani zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, však nevyplýva, že by žiadosti pochádzajúce od tretích podnikov, navyše zaslané súčasne, boli adresované spoločnosti Google s cieľom vyvinúť šablóny umožňujúce zabezpečiť interoperabilitu Android Auto s aplikáciami vyvinutými týmito podnikmi.

66 Hoci sa na prejudiciálne otázky týkajúce sa práva Únie vzťahuje prezumpcia relevantnosti, dôvodom návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je poskytnutie poradných stanovísk o všeobecných alebo hypotetických otázkach, ale potreba spojená s účinným vyriešením sporu (rozsudok zo 14. januára 2021, The International Protection Appeals Tribunal a i., C-322/19 a C-385/19, EU:C:2021:11, bod 53, ako aj citovaná judikatúra).

67 V dôsledku uvedeného je posledná časť štvrtej otázky v rozsahu, v akom sa ňou v skutočnosti požaduje poradné stanovisko Súdneho dvora, neprípustná.

68 Po tretie treba poznamenať, že tretia a štvrtá otázka, pokiaľ ide o ich ostatné aspekty, sa týkajú jednak objektívnych odôvodnení, na ktoré sa podnik v dominantnom postavení môže odvolávať v súvislosti so správaním spočívajúcim v odmietnutí dodávať alebo vyvíjať šablónu pre aplikácie vyvinuté tretími podnikmi, ktoré umožňujú ich používanie prostredníctvom digitálnej platformy

vo vlastníctve tohto podniku v dominantnom postavení, teda správaním, na ktoré sa môže vzťahovať zákaz uvedený v článku 102 ZFEÚ, a jednak dôkazného bremena, ktoré nesie uvedený podnik a príslušný orgán hospodárskej súťaže.

69 Za týchto podmienok treba konštatovať, že treťou a štvrtou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 102 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že ak správanie podniku v dominantnom postavení spočívajúce v odmietnutí umožniť interoperabilitu aplikácie vyvinutej tretím podnikom s digitálnou platformou, ktorej majiteľom je dominantný podnik, možno kvalifikovať ako zneužitie v zmysle tohto ustanovenia, dominantný podnik môže ako objektívne odôvodnenie svojho odmietnutia účinne uviesť neexistenciu šablóny umožňujúcej zabezpečiť túto interoperabilitu ku dňu, keď tretí podnik požiadal o takýto prístup, alebo či podnik v dominantnom postavení môže mať povinnosť túto šablónu vyvíjať. Okrem toho sa tento súd pýta, či sa má v tomto druhom prípade článok 102 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že podnik v dominantnom postavení je povinný jednak zohľadniť všeobecné potreby trhu alebo potreby podniku, ktorý žiada o tento prístup, a jednak informovať tento žiadajúci podnik o čase potrebnom na vývoj uvedenej šablóny, alebo či je orgán hospodárskej súťaže povinný na základe objektívnych skutočností overiť čas, ktorý podnik v dominantnom postavení potrebuje na vývoj takejto šablóny.

70 Z judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa článku 102 ZFEÚ vyplýva, že podnik v dominantnom postavení môže odôvodniť správanie, na ktoré sa môže vzťahovať zákaz stanovený v tomto článku (rozsudky z 27. marca 2012, Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, bod 40, a z 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 201, ako aj citovaná judikatúra).

71 Takýto podnik môže na tento účel najmä preukázať buď to, že jeho správanie je objektívne nevyhnutné, alebo že vylučujúci účinok, ktorý spôsobuje, možno vyrovnať alebo prekonať nárastom efektívnosti, z ktorého majú prospech aj spotrebitelia (rozsudky z 27. marca 2012, Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, bod 41, a z 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 202, ako aj citovaná judikatúra).

72 V prvom rade sa vnútroštátny súd pýta, či podnik v dominantnom postavení, ktorý odmietne prístup tretieho podniku k digitálnej platforme, a za predpokladu, že toto odmietnutie môže vyvolať protisúťažné účinky, môže ako objektívne odôvodnenie svojho odmietnutia účinne poukazovať na neexistenciu šablóny pre kategóriu aplikácií, ktorá umožňuje zabezpečiť interoperabilitu medzi týmito aplikáciami a uvedenou platformou ku dňu podania žiadosti o tento prístup, alebo či uvedený podnik môže byť povinný vyvinúť túto šablónu, aby umožnil tomuto tretiemu podniku získať uvedený prístup.

73 Ako v podstate uviedla generálna advokátka v bodoch 64 a 65 svojich návrhov, odmietnutie zabezpečiť interoperabilitu aplikácie s digitálnou platformou, na ktoré sa odvoláva podnik v dominantnom postavení z dôvodu neexistencie šablóny pre kategóriu dotknutých aplikácií, môže byť objektívne odôvodnené, ak by zabezpečenie takejto interoperability prostredníctvom tejto šablóny samo osebe a vzhľadom na vlastnosti aplikácie, pre ktorú sa interoperabilita požaduje, ohrozilo integritu dotknutej platformy alebo bezpečnosť jej používania, alebo ak by z iných technických dôvodov nebolo možné zabezpečiť interoperabilitu vývojom uvedenej šablóny.

74 Na druhej strane, okrem takýchto situácií, neexistencia šablóny pre kategóriu dotknutých aplikácií alebo ťažkosti spojené s jej vývojom, ktorým môže čeliť podnik v dominantnom postavení, nemôžu samy osebe predstavovať objektívne odôvodnenie odmietnutia prístupu zo strany tohto podniku. S prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti v tejto súvislosti možno potrebu venovať tomuto vývoju primeraný čas, a teda nemožnosť okamžite zaviesť požadovanú interoperabilitu, považovať za objektívne nevyhnutné a primerané, pričom sa zohľadnia tak potreby podniku žiadajúceho o prístup k platforme podniku v dominantnom postavení, ako aj ťažkosti, s ktorými sa tento dominantný podnik stretol pri vývoji tejto šablóny.

75 V tejto súvislosti sú relevantné najmä faktory, ako je stupeň technických ťažkostí pri vývoji šablóny pre kategóriu dotknutých aplikácií, ktorý umožňuje požadovaný prístup, obmedzenia spojené s nemožnosťou získať v krátkom čase určité zdroje, najmä ľudské, potrebné na vývoj tejto šablóny vzhľadom na potreby podniku, ktorý žiada o tento prístup, alebo aj obmedzenia mimo podniku v dominantnom postavení, ktoré majú vplyv na jeho schopnosť vyvíjať túto šablónu, ako sú napríklad obmedzenia týkajúce sa uplatniteľného regulačného rámca.

76 Vzhľadom na uvedené, ako v podstate uviedla generálna advokátka v bodoch 74 a 75 svojich návrhov, vývoj takejto šablóny zabezpečujúcej požadovanú interoperabilitu môže byť pre podnik v dominantnom postavení spojený s istými nákladmi. Článok 102 ZFEÚ však nebráni tomu, aby tento podnik požadoval od podniku, ktorý požiadal o interoperabilitu, adekvátnu finančnú protihodnotu. Takáto protihodnota musí byť spravodlivá a primeraná a musí umožniť podniku v dominantnom postavení získať vzhľadom na skutočné náklady takéhoto vývoja primeraný prospech. Stanovením výšky tejto protihodnoty nie je dotknuté jej zohľadnenie pri možnom uplatnení iných právnych predpisov Únie upravujúcich prípadnú odmenu dominantného podniku za získanie koncových používateľov aplikácie zo strany podniku, ktorý požiadal o interoperabilitu.

77 Napokon neexistencia odpovede podniku v dominantnom postavení na žiadosť tretieho podniku smerujúcu k tomu, aby tento podnik v dominantnom postavení zabezpečil interoperabilitu digitálnej platformy, ktorej je majiteľom, s aplikáciou vyvinutou týmto tretím podnikom, by mohla naznačovať, že odmietnutie zabezpečiť takúto interoperabilitu nie je objektívne odôvodnené.

78 V druhom rade treba zdôrazniť, že hoci dôkazné bremeno, pokiaľ ide o existenciu okolností predstavujúcich porušenie článku 102 ZFEÚ, nesú orgány hospodárskej súťaže, či už na úrovni Únie, alebo na vnútroštátnej úrovni, je na dotknutom podniku v dominantnom postavení, aby formuloval, ako bolo pripomenuté v bodoch 70 a 71 tohto rozsudku, prípadné objektívne odôvodnenie a aby v tejto súvislosti predložil tvrdenia a dôkazy.

79 Po splnení tejto požiadavky zo strany podniku v dominantnom postavení je potom na dotknutom orgáne hospodárskej súťaže, ak má v úmysle dospieť k záveru, že došlo k zneužitiu dominantného postavenia, aby preukázal, že argumenty a dôkazy predložené týmto podnikom nemôžu obstáť, a teda že predložené odôvodnenie nemožno prijať.

80 V tejto súvislosti v situácii, o akú ide vo veci samej, prináleží príslušnému orgánu hospodárskej súťaže, aby najmä s ohľadom na dôvody, ktoré podnik v dominantnom postavení oznámil tretiemu podniku pri odôvodnení skutočnosti, že mu odmietol zabezpečiť interoperabilitu aplikácie, ktorú tento tretí podnik vyvinul, s digitálnou platformou, ktorú dominantný podnik vlastní, a s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti overil objektívnu nevyhnutnosť odmietnutia tohto podniku v dominantnom postavení vyvinúť šablónu pre dotknutú kategóriu aplikácií, ktorá takúto interoperabilitu umožňuje, a aby posúdil primeranosť tohto odmietnutia.

81 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na tretiu a štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 102 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že ak správanie podniku v dominantnom postavení spočívajúce v odmietnutí zabezpečiť interoperabilitu aplikácie vyvinutej tretím podnikom s digitálnou platformou, ktorej majiteľom je podnik v dominantnom postavení, možno kvalifikovať ako zneužitie v zmysle tohto ustanovenia, môže sa dominantný podnik ako objektívneho odôvodnenia svojho odmietnutia účinne odvolávať na neexistenciu šablóny umožňujúcej zabezpečiť túto interoperabilitu v čase, keď tretí podnik požiadal o takýto prístup, ak by zabezpečenie takejto interoperability prostredníctvom tejto šablóny samo osebe a vzhľadom na vlastnosti aplikácie, pre ktorú sa interoperabilita požaduje, ohrozilo integritu dotknutej platformy alebo bezpečnosť jej používania, alebo ak by z iných technických dôvodov nebolo možné vývojom uvedenej šablóny takúto interoperabilitu zabezpečiť. Ak to tak nie je, podnik v dominantnom postavení je povinný vyvinúť takúto šablónu v primeranej lehote potrebnej na tento účel, a prípadne za primeranú finančnú protihodnotu, pričom sa zohľadnia potreby tretieho podniku, ktorý o tento vývoj požiadal, skutočné náklady tohto vývoja a právo podniku v dominantnom postavení získať z toho primeraný prospech.

O piatej otázke

82 Svojou piatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 102 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že na posúdenie existencie zneužitia spočívajúceho v tom, že podnik v dominantnom postavení odmietol zabezpečiť interoperabilitu aplikácie vyvinutej tretím podnikom s digitálnou platformou, ktorej majiteľom je tento dominantný podnik, je orgán hospodárskej súťaže povinný vymedziť nadväzujúci trh, na ktorom môže toto odmietnutie vyvolať protisúťažné účinky, aj keď je tento trh len potenciálny.

83 Treba pripomenúť, že určenie relevantného trhu v rámci uplatnenia článku 102 ZFEÚ je v zásade predpokladom posúdenia prípadnej existencie dominantného postavenia dotknutého podniku (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. februára 1973, Europemballage a Continental Can/Komisia, 6/72, EU:C:1973:22, bod 32), ktorého cieľom je vymedziť okruh, v rámci ktorého sa má posúdiť otázka, či sa tento podnik môže správať do značnej miery nezávisle od svojich konkurentov, zákazníkov a spotrebiteľov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. novembra 1983, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisia, 322/81, EU:C:1983:313, bod 37, ako aj z 27. júna 2024, Komisia/Servier a i., C-176/19 P, EU:C:2024:549, bod 381).

84 Na účely posúdenia zneužívajúcej povahy odmietnutia, ako je opísaná v bode 82 tohto rozsudku, treba rozlišovať dva trhy, a to na jednej strane trh, do ktorého patrí digitálna platforma a na ktorom má podnik, jej majiteľ, dominantné postavenie, pričom tento trh je vo všeobecnosti predchádzajúcim trhom, a na druhej strane trh, na ktorom sa aplikácia používa na výrobu iného výrobku alebo na poskytovanie inej služby podnikom, ktorý žiada o interoperabilitu tejto aplikácie s touto platformou a na ktorom môžu vzniknúť protisúťažné účinky správania podniku v dominantnom postavení, pričom tento trh predstavuje susedný trh, najmä nadväzujúci.

85 V rámci uplatnenia článku 102 ZFEÚ si identifikácia nadväzujúceho trhu nevyhnutne nevyžaduje presnú definíciu produktového a geografického trhu. Za určitých okolností stačí, aby bolo možné identifikovať potenciálny, či dokonca hypotetický trh (rozsudok z 29. apríla 2004, IMS Health, C-418/01, EU:C:2004:257, bod 44). Ak sa totiž dotknutý nadväzujúci trh ešte stále vyvíja alebo sa rýchlo vyvíja, a preto jeho rozsah nie je úplne definovaný ku dňu, keď sa podnik v dominantnom postavení dopúšťa údajne zneužívajúceho správania, stačí, aby orgán hospodárskej súťaže identifikoval tento trh, aj keď je len potenciálny. Tento orgán potom musí s prihliadnutím na vlastnosti a potenciálny rozsah uvedeného trhu preukázať, že toto konanie môže mať

protisúťažné účinky na tom istom trhu, aj keď na ňom existuje len potenciálna hospodárska súťaž medzi výrobkami alebo službami podniku v dominantnom postavení, a v prípade konania spočívajúceho v tom, že tento podnik odmietne interoperabilitu požadovanú tretím podnikom s digitálnou platformou vo vlastníctve podniku v dominantnom postavení, výrobkami alebo službami podniku, ktorý túto interoperabilitu požaduje.

86 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy sa má článok 102 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že na posúdenie existencie zneužitia spočívajúceho v tom, že podnik v dominantnom postavení odmietol zabezpečiť interoperabilitu aplikácie vyvinutej tretím podnikom s digitálnou platformou, ktorej majiteľom je podnik v dominantnom postavení, sa orgán hospodárskej súťaže môže obmedziť na identifikáciu nadväzujúceho trhu, na ktorom môže toto odmietnutie vyvolať protisúťažné účinky, aj keď tento nadväzujúci trh je len potenciálny, pričom takáto identifikácia si nevyhnutne nevyžaduje presnú definíciu relevantného produktového a geografického trhu.

O trovách

87 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. **Článok 102 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že odmietnutie podniku v dominantnom postavení, ktorý vyvinul digitálnu platformu, zabezpečiť na žiadosť tretieho podniku interoperabilitu tejto platformy s aplikáciou vyvinutou týmto tretím podnikom, môže predstavovať zneužitie dominantného postavenia, aj keď uvedená platforma nie je nevyhnutná na obchodné využívanie uvedenej aplikácie na nadväzujúcom trhu, ale môže túto aplikáciu pre spotrebiteľov zatraktívniť, ak táto platforma nebola vyvinutá podnikom v dominantnom postavení len pre potreby jeho vlastnej činnosti.**

2. **Článok 102 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že skutočnosť, že tak podnik, ktorý vyvinul aplikáciu a požiadal podnik v dominantnom postavení, aby zabezpečil jej interoperabilitu s digitálnou platformou, ktorú tento dominantný podnik vlastní, ako aj konkurenti prvého uvedeného podniku, zostali na trhu, na ktorý táto aplikácia patrí, a rozvinuli na ňom svoje postavenie, hoci nemali k dispozícii takúto interoperabilitu, sama osebe nepoukazuje na to, že odmietnutie dominantného podniku vyhovieť tejto žiadosti nemohlo mať protisúťažné účinky. Je potrebné posúdiť, či toto správanie podniku v dominantnom postavení mohlo brániť zachovaniu alebo rozvoju hospodárskej súťaže na relevantnom trhu, berúc do úvahy všetky relevantné skutkové okolnosti.**

3. **Článok 102 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že ak správanie podniku v dominantnom postavení spočívajúce v odmietnutí zabezpečiť interoperabilitu aplikácie vyvinutej tretím podnikom s digitálnou platformou, ktorej majiteľom je podnik v dominantnom postavení, možno kvalifikovať ako zneužitie v zmysle tohto ustanovenia, môže sa dominantný podnik ako objektívneho odôvodnenia svojho odmietnutia účinne odvolávať na neexistenciu šablóny umožňujúcej zabezpečiť túto interoperabilitu v čase, keď tretí podnik požiadal o takýto prístup, ak by zabezpečenie takejto interoperability**

prostredníctvom tejto šablóny samo osebe a vzhľadom na vlastnosti aplikácie, pre ktorú sa interoperabilita požaduje, ohrozilo integritu dotknutej platformy alebo bezpečnosť jej používania, alebo ak by z iných technických dôvodov nebolo možné pri vývoji uvedenej šablóny takúto interoperabilitu zabezpečiť. Ak to tak nie je, podnik v dominantnom postavení je povinný vyvinúť takúto šablónu v primeranej lehote potrebnej na tento účel, a prípadne za primeranú finančnú protihodnotu, pričom sa zohľadnia potreby tretieho podniku, ktorý o tento vývoj požiadal, skutočné náklady tohto vývoja a právo dominantného podniku získať z toho primeraný prospech.

4. **Článok 102 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že na posúdenie existencie zneužitia spočívajúceho v tom, že podnik v dominantnom postavení odmietol zabezpečiť interoperabilitu aplikácie vyvinutej tretím podnikom s digitálnou platformou, ktorej majiteľom je dominantný podnik, sa orgán hospodárskej súťaže môže obmedziť na identifikáciu nadväzujúceho trhu, na ktorom môže toto odmietnutie vyvolať protisúťažné účinky, aj keď tento nadväzujúci trh je len potenciálny, pričom takáto identifikácia si nevyhnutne nevyžaduje presnú definíciu relevantného produktového a geografického trhu.**

Signatures